

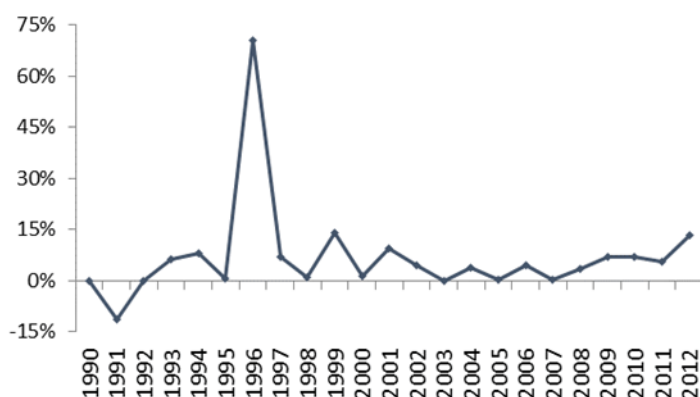

Ресурсно-аналітичний центр
"Суспільство і довкілля"

СТАЛИЙ РОЗВИТОК: БІОРІЗНОМАНІТТЯ ТА ЕКОСИСТЕМИ

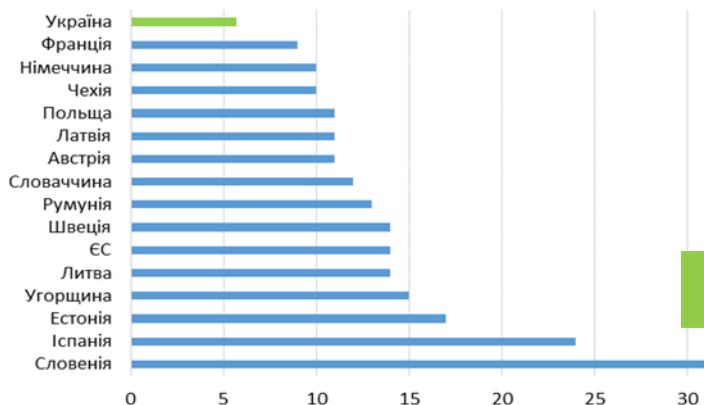
ІНДИКАТОРИ
ЗЕЛЕНОГО
ЗРОСТАННЯ

Динаміка зміни показника заповідності,
Україна

Джерело: Держстатистика

Площа природно-заповідного фонду,
Україна та ЄС, 2010, %

Джерело: Eurostat, Мінприроди України

Показник заповідності в Україні постійно **збільшується** (6,05% станом на 2013 рік), **проте далекий від показника більшості країн ЄС** (в середньому 14%).

Створення нових, розширення та збереження існуючих територій та об'єктів природно-заповідного фонду є **серед завдань стратегічних та програмних документів** у сфері охорони довкілля.

Без моніторингу чисельності видів дикої флори та фауни в Україні оцінити стан біорізноманіття в контексті зеленого зростання неможливо. Облік диких тварин проводять лише лісомисливські господарства на мисливських угіддях.

Це резюме виконане на основі результатів моніторингу за індикаторами зеленого зростання організації економічного співробітництва та розвитку (ОЕСР).

Див. повний звіт "На шляху до зеленого зростання: моніторинг прогресу в Україні" (2014) на www.rac.org.ua

© Ресурсно-аналітичний центр "Суспільство і довкілля", 2015.

За роки незалежності площа природно-заповідного фонду в Україні збільшується планомірно: з 2,18% у 1992 році до 5,92% у 2011 році. Площа ПЗФ у 2013 році становила 6,05% від площі України. В Україні діє 644 території та об'єкти природно-заповідного фонду загальнодержавного значення.

Показник заповідності в Україні є значно менший, ніж у більшості країн Європи. У 2010 році середній показник для країн Європейського Союзу 14% і коливається в межах від 7% до 31%.

Така ситуація з природно-заповідним фондом не відповідає законодавчо закріпленим цілям. Згідно із Загальнодержавною програмою формування національної екологічної мережі на 2000-2015 роки до 2015 року площа ПЗФ повинна становити 10,4%, а відповідно до Стратегії державної екологічної політики України на період до 2010 року площа ПЗФ до 2015 року повинна становити 10%, а до 2020 року – 15% загальної території країни. Проте процес збільшення показника заповідності йде дуже повільно. Спостерігається тенденція, коли об'єкти природно-заповідного фонду залишаються такими лише на папері.

Значною проблемою розвитку природно-заповідної справи залишається неузгодженість законодавства – земельного, лісового, природоохоронного та законодавства про місцеве самоврядування – у частині врегулювання відносин у сфері заповідної справи.

Незважаючи на зростання площі територій природно-заповідного фонду, навантаження на біорізноманіття та ризики для глобальних екосистем та їх видів зростають. Однією з відчутних проблем в охороні біорізноманіття є відсутність моніторингу чисельності видів дикої фауни і флори. Обліки диких тварин проводять лише лісомисливські господарства на мисливських угіддях. Така статистика не може дати об'єктивної картини стану збереження біорізноманіття.

ТЕНДЕНЦІЯ ЗБІЛЬШЕННЯ ПЛОЩІ ПРИРОДНО-ЗАПОВІДНОГО ФОНДУ СПРИЯЄ ЗЕЛЕНОМУ ЗРОСТАННЮ, ПРОТЕ ТЕМПИ ЗБІЛЬШЕННЯ ПОКАЗНИКА ЗАПОВІДНОСТІ НЕ ВІДПОВІДАЮТЬ СТРАТЕГІЧНИМ ТА ПРОГРАМНИМ ДОКУМЕНТАМ У СФЕРІ ОХОРОНИ ДОВКІЛЛЯ. НЕОБХІДНІСТЬ ПРОВЕДЕННЯ ЗАКОНОДАВЧИХ, ОРГАНІЗАЦІЙНИХ ТА ІНСТИТУЦІЙНИХ ЗАХОДІВ ДЛЯ НАЛЕЖНОГО ФУНКЦІОНУВАННЯ ТА РОЗВИТКУ ПРИРОДНО-ЗАПОВІДНОГО ФОНДУ Є ОЧЕВИДНОЮ. ВІДСУТНІСТЬ МОНІТОРИНГУ ЧИСЕЛЬНОСТІ ВИДІВ ДИКОЇ ФЛОРИ І ФАУНИ НЕ ДАЄ МОЖЛИВОСТІ ОЦІНИТИ РЕАЛЬНИЙ СТАН ЩОДО ЗБЕРЕЖЕННЯ ТА ОХОРОНИ БІОРІЗНОМАНІТТЯ.

Зелене зростання – це стимулювання економічного зростання і розвитку з одночасним забезпеченням збереження природних активів і безперебійного надання ними ресурсів та екосистемних послуг, від яких залежить наш добробут (ОЕСР). Концепція зеленого зростання робить наголос на економічному розвитку, тому є актуальною для України сьогодні.

Природні ресурси є основою економічного розвитку та добробуту людини. Їх запаси формують природний капітал і забезпечують сировиною, енергоносіями, водою, повітрям, землею і ґрунтами, а також сприяють наданню екологічних та соціальних послуг, що є необхідними для розвитку промислового, людського та соціального капіталу.

Основними індикаторами збереження біорізноманіття та підтримання цілісності екосистем є показники заповідності (площа природно-заповідного фонду) та чисельність видів фауни, що знаходяться під загрозою зникнення.

***